

Zalecenia Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój (dalej: IZ PO WER) do opracowania zestawienia standardu i cen rynkowych w zakresie najczęściej finansowanych wydatków w ramach PO WER

Niniejszy dokument został opracowany na potrzeby postanowień *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020* (dalej: Wytyczne).

Podrozdział 8.3 pkt 9 Wytycznych nakłada obowiązek sporządzenia dokumentu dotyczącego zestawienia standardu i cen rynkowych w zakresie najczęściej finansowanych wydatków w ramach danej grupy projektów w danym Programie Operacyjnym. Nie ma przy tym obowiązku tworzenia pełnego katalogu wydatków kwalifikowalnych i wyceny wszystkich dóbr i usług finansowanych w ramach projektów w danym naborze.

I. Ogólne założenia dotyczące opracowywania zestawienia standardu i usług rynkowych

1. Projekty wybierane w trybie konkursowym

W ramach PO WER każda Instytucja Organizująca Konkurs (dalej: IOK) zobligowana jest do:

- sporządzenia zestawienia standardu i cen rynkowych, które powinno być uwzględnione w regulaminie naboru;
- uwzględnienia w swoich zestawieniach standardu i cen rynkowych wskazówek IZ PO WER zawartych w załączniku do niniejszego dokumentu;
- ustalenia cen rynkowych dla usług, dla których w załączonym do niniejszych Zaleceń zestawieniu nie podano maksymalnej ceny rynkowej, o ile przewiduje się ich wystąpienie w projektach w ramach danego naboru;
- uwzględnienia w zestawieniu standardu i cen rynkowych dla danego naboru IP innych wydatków typowych i/lub najczęściej finansowanych w ramach danego naboru / typu projektów.

2. Projekty wybierane w trybie pozakonkursowym¹

Właściwa instytucja odpowiedzialna za nabór projektów pozakonkursowych (dalej: właściwa instytucja):

- zobligowana jest co najmniej do uwzględnienia w wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie zestawienia standardu i cen rynkowych załączonego do niniejszych Zaleceń;

---

¹ W przypadku projektów pozakonkursowych finansowanych z Funduszu Pracy, w ramach których beneficjentem jest powiatowy urząd pracy, nie ma obowiązku opracowania takiego dokumentu, gdyż obowiązują stawki określone w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*.

- uwzględnia w zestawieniu standardu i cen rynkowych te towary/usługi, które określono w zestawieniu standardu i cen rynkowych dla projektów konkursowych – o ile analogiczne wydatki mogą wystąpić w projekcie pozakonkursowym;
- może podjąć decyzję o rozszerzeniu załączonego do niniejszych Zaleceń zestawienia standardu i cen rynkowych o inne typowe wydatki, które wystąpią w projekcie składanym w odpowiedzi na wezwanie.

Jeżeli dany wydatek nie zostanie ujęty w zestawieniu standardu i cen rynkowych, a budzi wątpliwości oceniających co do efektywności kosztowej, wówczas IOK lub właściwa instytucja jest zobligowana do zbadania racjonalności i efektywności takiego wydatku na etapie oceny wniosku o dofinansowanie projektu konkursowego lub pozakonkursowego. Wątpliwości te mogą zostać wyjaśnione na etapie negocjacji na podstawie dodatkowych dokumentów przedstawionych przez wnioskodawcę, albo rozeznania rynku² dokonanego przez IOK lub instytucję odpowiedzialną za nabór projektów pozakonkursowych. W tym przypadku, jak i przy opracowywaniu zestawienia standardu i cen rynkowych, IOK lub właściwa instytucja jest zobowiązana do zachowania dla celów kontrolnych ścieżki audytu pozwalającej na odtworzenie procesu potwierdzania racjonalności i efektywności wydatków.

II. Wskazówki do opracowania zestawienia standardu i cen rynkowych

Przystępując do opracowania zestawienia standardu i cen rynkowych w zakresie najczęściej finansowanych wydatków w ramach PO WER, IOK lub właściwa instytucja **powinna**:

1. przeanalizować założenia dotyczące planowanych do wyboru projektów, w szczególności określić najczęściej finansowane wydatki w ramach projektów konkursowych/pozakonkursowych

Przede wszystkim instytucja powinna ustalić, jakie typy wydatków powinny zostać współfinansowane w ramach projektów konkursowych/pozakonkursowych, a także czy sporządzony katalog wydatków będzie otwartym bądź zamkniętym, czy tylko będzie odnosić się do wydatków najczęściej finansowanych w ramach wyboru projektów w trybie konkursowym, bądź wezwania do złożenia wniosku o dofinansowanie dotyczącego wyboru projektów w trybie pozakonkursowym. Należy pamiętać, że w przypadku projektów o wartości dofinansowania do 100 tys. euro rozliczanych przy zastosowaniu kwot ryczałtowych, ocena racjonalności i efektywności wydatku następuje tylko na etapie uzgadniania kwoty ryczałtowej z wnioskodawcą (oceny projektu). W takich przypadkach - w celu zachowania porównywalności wydatków w ramach kwot ryczałtowych poszczególnych beneficjentów - szczegółowe określenie standardów ma bardzo duże znaczenie.

2. przeanalizować warunki kwalifikowalności wydatku

Określając warunki kwalifikowalności wydatku należy szczegółowo określić standard, jaki powinien zostać spełniony, by wydatek ten mógł zostać uznany za kwalifikowalny. Standard powinien szczegółowo określać, jakie warunki musi spełnić dany wydatek, aby mógł zostać uznany za kwalifikowalny, tym samym spełniać

² Rozeznanie rynku musi spełniać wymogi określone w sekcji 6.5.1 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS oraz FS na lata 2014-2020*.

określone przez właściwą instytucję kryteria. Przede wszystkim powinny być to warunki jakościowe, np. trener prowadzący szkolenia powinien mieć co najmniej x lat doświadczenia zawodowego w danej dziedzinie umożliwiającego mu przeprowadzenie danego rodzaju szkolenia. Należy zaznaczyć, że w przypadku określonego standardu, wnioskodawca nie musi przepisywać go w treści wniosku o dofinansowanie. Określony standard obowiązuje beneficjenta na etapie realizacji projektu na podstawie Wytucznych (patrz podrozdział 6.2 pkt 3 lit. k Wytucznych).

3. przeanalizować ceny obowiązujące na rynku i określić cenę rynkową

IOK lub właściwa instytucja określając maksymalne ceny rynkowe powinna dokonać rozeznania rynku dla tych pozycji, które nie zostały ustalone przez IZ PO WER. Cały proces rozeznania rynku i sposób ustalenia cen jest dokumentowany na potrzeby odtworzenia ścieżki audytu przez służby kontrolne.

Powyższe rozeznanie rynku powinno zostać dokonane na podstawie co najmniej 10 ofert do każdej pozycji. Na podstawie uzyskanych ofert określana jest cena rynkowa. Cena rynkowa towaru lub usługi powinna zostać obliczona przy zastosowaniu wybranej przez IP metody statystycznej (np. średniej arytmetycznej/ mediany) adekwatnej do wielkości pozyskanych cen. Za rynkową nie można uznać najwyższej ceny uzyskanej w ramach badania.

W przypadku towarów i usług, które nie są standardowo oferowane na rynku i nie jest możliwe pozyskanie minimum 10 ofert, cena może zostać ustalona na podstawie minimum 3 ofert. Jednakże właściwa instytucja jest zobowiązana do wykazania, że pomimo dołożenia wszelkich starań, nie była w stanie pozyskać co najmniej 10 ofert.

Nie jest wymagane aktualizowanie rozeznania rynku i określanie ceny rynkowej w przypadku każdego konkursu. Należy jednak zwrócić uwagę na zmianę cen na rynku i w przypadku ogłaszania konkursów z podobnymi wydatkami w znacznym odstępie czasu, weryfikować / aktualizować ceny.

Z uwagi na możliwość świadczenia usług i dostarczania towarów przez podmioty działające na terenie całego kraju, w przypadku projektów konkursowych nadzorowanych przez WUP, **nie ma wymogu, aby ceny rynkowe odnosiły się wyłącznie do cen, które obowiązują w danym regionie**, w którym mają być realizowane projekty PO WER, tj. do cen w danym województwie.

4. zastanowić się, czy należy wskazać dodatkowe zalecenia w ramach wydatków najczęściej finansowanych w ramach PO WER

IOK lub właściwa instytucja powinna przeanalizować założenia typów wybieranych projektów do dofinansowania jeszcze raz po określeniu standardu i cen rynkowych i zastanowić się, czy może powinny być ustanowione dodatkowe zalecenia dla beneficjentów w kolejnych naborach, tak by projekty mogły zostać zrealizowane jak najbardziej efektywnie.

III. Ogólne założenia dotyczące stosowania zestawienia standardu i usług rynkowych

Ceny rynkowe określone w zestawieniach co do zasady nie mogą przekraczać wartości dóbr i usług wymienionych w załączniku do niniejszego dokumentu. Przekroczenie wskazanych przez IZ PO WER wartości jest możliwe wyjątkowo w uzasadnionych przypadkach i musi zostać uzasadnione oraz udokumentowane dla celów zachowania ścieżki audytu.

Należy pamiętać, że zestawienia standardu i cen rynkowych obowiązują beneficjentów na etapie sporządzania wniosku o dofinansowanie oraz realizacji i rozliczenia projektu, zgodnie z podrozdziałem 6.2 pkt 3 lit. k Wytucznych oraz podrozdziałem 8.3 pkt 10 Wytucznych.

Oznacza to, że IOK lub właściwa instytucja nie powinny zatwierdzić do realizacji projektu z wydatkami przekraczającymi te określone w standardzie oraz niespełniającego wymogów określonych w standardzie, chyba że jest to uzasadnione specyfiką projektu. Każdy taki przypadek musi zostać uzasadniony w dokumentacji z oceny projektu (karta oceny projektu, dokumenty potwierdzające ustalenia z negocjacji) w celu zachowania ścieżki audytu.

Natomiast na etapie realizacji projektu beneficjent może zakupić towar / usługę w cenie innej niż określona przez właściwą instytucję i wskazana w szczegółowym budżecie projektu, o ile jest to cena rynkowa, potwierdzona w wyniku przeprowadzonego w projekcie postępowania o udzielenie zamówienia lub postępowania konkurencyjnego przeprowadzonego na podstawie przepisów prawa powszechnie obowiązującego, innych niż PZP czy zasada konkurencyjności. Co do zasady wzrost kosztów projektu wynikający z wyższej ceny udzielonego zamówienia powinien być sfinansowany z oszczędności. Na etapie rozliczania projektu obowiązuje bowiem zasada elastyczności budżetu, o której mowa w podrozdziale 8.3 pkt 10 Wytucznych. Jeśli jednak w projekcie nie występują oszczędności, lub są one niewystarczające, Instytucja Pośrednicząca może podjąć decyzję o zwiększeniu poziomu dofinansowania projektu do poziomu umożliwiającego sfinansowanie zakupu usługi /towaru, o ile posiada dostępną alokację.

Załącznik: Wskazówki IZ PO WER do opracowania zestawienia standardu i ceny rynkowych wybranych wydatków w ramach PO WER*

Lp.	Towar/Usługa	Standard - warunki kwalifikowania wydatku na etapie oceny projektów	Maksymalna cena rynkowa**	Dodatkowe zalecenia IZ
1	wynagrodzenie trenera	<ul style="list-style-type: none"> - wydatek kwalifikowalny, o ile jest to uzasadnione specyfiką realizowanego projektu - wydatek kwalifikowalny, o ile trener posiada wykształcenie wyższe/zawodowe lub certyfikaty/zaświadczenia/inne umożliwiające przeprowadzenie danego wsparcia (do szczegółowego określenia przez IP w standardzie) - wydatek kwalifikowalny, o ile trener posiada doświadczenie umożliwiające przeprowadzenie danego wsparcia, przy czym minimalne doświadczenie zawodowe w danej dziedzinie nie powinno być krótsze niż 2 lata (do szczegółowego określenia przez IP w standardzie) 	cena uzależniona od tematyki i zakresu wsparcia	
2	wynagrodzenie doradcy zawodowego	<ul style="list-style-type: none"> - wydatek kwalifikowalny, o ile jest to uzasadnione specyfiką realizowanego projektu - wydatek kwalifikowalny, o ile doradca zawodowy posiada wykształcenie wyższe/zawodowe lub certyfikaty/zaświadczenia/inne umożliwiające prowadzenie doradztwa zawodowego - wydatek kwalifikowalny, o ile doradca zawodowy posiada doświadczenie umożliwiające prowadzenie doradztwa zawodowego, przy czym minimalne doświadczenie zawodowe w danej dziedzinie nie powinno być krótsze niż 2 lata 	cena uzależniona od tematyki i zakresu wsparcia	
3	wynagrodzenie psychologa	<ul style="list-style-type: none"> - wydatek kwalifikowalny, o ile jest to uzasadnione specyfiką realizowanego projektu - wydatek kwalifikowalny, o ile psycholog posiada wykształcenie wyższe/zawodowe lub certyfikaty/zaświadczenia/inne umożliwiające 	cena uzależniona od tematyki i zakresu wsparcia	

		<p>przeprowadzenie danego wsparcia (do szczegółowego określenia przez IP w standardzie)</p> <p>- wydatek kwalifikowalny, o ile psycholog posiada doświadczenie umożliwiające przeprowadzenie usługi psychologicznej, przy czym minimalne doświadczenie zawodowe w danej dziedzinie nie powinno być krótsze niż 2 lata (do szczegółowego określenia przez IP w standardzie)</p>		
4	wynajem sal szkoleniowych	<p>- wydatek kwalifikowalny, o ile jest to uzasadnione specyfiką realizowanego projektu</p> <p>- obejmuje koszt wynajmu sali wyposażonej, zgodnie z potrzebami projektu, m.in. w stoły, krzesła, rzutnik multimedialny z ekranem, komputer, tablice flipchart lub tablice suchościeralne, bezprzewodowy dostęp do Internetu oraz koszty utrzymania sali, w tym energii elektrycznej</p> <p>- wydatek kwalifikowalny, o ile sala oraz budynek, w którym się ona znajduje, zapewnia dostęp dla osób z niepełnosprawnością ruchową (tj. dostosowanie architektoniczne), przy czym obowiązek ten nie dotyczy udostępniania sal szkoleniowych jako wkład własny w projekcie</p>	75 PLN/ za godzinę zegarową szkolenia	<p>- cena dotyczy też wynajmu sali na różnego typu grupowe spotkania merytoryczne, o ile ich realizacja jest niezbędna i wynika z celu realizacji projektu, zaś cena powinna być niższa, jeśli koszt nie obejmuje wyposażenia określonego jak dla wynajmu sali szkoleniowej</p> <p>- cena obejmuje wynajem krótkoterminowy (w przypadku wynajmu sal szkoleniowych na okres dłuższy niż 80 godzin zegarowych cena powinna być niższa)</p> <p>- cena nie dotyczy wynajmu sal wyposażonych w sprzęt specjalistyczny umożliwiający udział w szkoleniach osób z innymi rodzajami niepełnosprawności niż niepełnosprawność ruchowa (np. sala z pętlą indukcyjną)</p> <p>- cena dotyczy wynajmu sali do 40 osób</p>
5	wynajem sali na spotkania indywidualne	<p>- wydatek kwalifikowalny, o ile jest to uzasadnione specyfiką realizowanego projektu oraz potrzebami grupy docelowej</p> <p>- obejmuje koszt wynajmu sali wyposażonej, zgodnie z potrzebami projektu, m.in. w stoły, krzesła, tablice flipchart lub tablice suchościeralne, bezprzewodowy dostęp do Internetu oraz koszty utrzymania sali, w tym</p>	40 PLN/ za godzinę zegarową spotkania	<p>- cena obejmuje wynajem krótkoterminowy (w przypadku wynajmu sal na okres dłuższy niż 80 godzin zegarowych cena powinna być niższa)</p> <p>- cena nie dotyczy wynajmu sal wyposażonych w sprzęt specjalistyczny umożliwiający udział we wsparciu osób</p>

		<p>energii elektrycznej</p> <p>- wydatek kwalifikowalny, o ile sala oraz budynek, w którym się ona znajduje, zapewnia dostęp dla osób z niepełnosprawnością ruchową (tj. dostosowanie architektoniczne), przy czym obowiązek ten nie dotyczy udostępniania sal na spotkania indywidualne jako wkład własny w projekcie</p>		<p>z innymi rodzajami niepełnosprawności niż niepełnosprawność ruchowa (np. sala z pętlą indukcyjną)</p> <p>- cena dotyczy wynajmu sali do 10 osób</p>
6	wynajem sali komputerowej	<p>- wydatek kwalifikowalny, o ile jest to uzasadnione specyfiką realizowanego projektu</p> <p>- obejmuje koszt wynajmu sali wyposażonej, zgodnie z potrzebami projektu, m.in. w stoły, krzesła, rzutnik multimedialny z ekranem, min. 12 stanowisk komputerowych, tablice flipchart lub tablice suchościeralne, bezprzewodowy dostęp do Internetu oraz koszty utrzymania sali, w tym energii elektrycznej</p> <p>- wydatek kwalifikowalny, o ile sala oraz budynek, w którym się ona znajduje, zapewnia dostęp dla osób z niepełnosprawnością ruchową (tj. dostosowanie architektoniczne), przy czym obowiązek ten nie dotyczy udostępniania sal jako wkład własny w projekcie</p>	70 PLN/ za godzinę zegarową szkolenia	<p>- cena dotyczy wynajmu sali na szkolenia specjalistyczne wymagające określonego typu sprzętu, min. 12 stanowisk komputerowych (cena powinna być niższa, jeśli koszt obejmuje mniejszą liczbę stanowisk komputerowych)</p> <p>- cena obejmuje wynajem krótkoterminowy (w przypadku wynajmu sal na okres dłuższy niż 80 godzin zegarowych cena powinna być niższa)</p> <p>- cena nie dotyczy wynajmu sal wyposażonych w sprzęt specjalistyczny umożliwiający udział we wsparciu osób z innymi rodzajami niepełnosprawności niż niepełnosprawność ruchowa (np. sala z pętlą indukcyjną)</p>
7	zakup materiałów biurowych dla uczestników szkolenia	<p>- wydatek kwalifikowalny, o ile jest to uzasadnione specyfiką realizowanego projektu</p> <p>- wydatek kwalifikowalny, o ile przewidziane są w ramach realizowanego projektu szkolenia/warsztaty/doradztwo</p> <p>- obejmuje zestaw składający się z teczki, notesu, długopisu lub zestawu z dodatkowym pendrive, co dotyczy tylko dużej ilości materiałów szkoleniowych nagrywanych na pendrive, zamiast wydruku tych materiałów</p>	9 PLN/zestaw bez pendrive lub 24 zł/zestaw z pendrivem	<p>- cena rynkowa powinna być uzależniona od rodzaju oferowanej usługi i jest niższa, jeśli finansowany jest mniejszy zakres usługi (np. notes i długopis)</p> <p>- cena nie obejmuje kosztu logotypów (objęte są kosztami pośrednimi)</p>

8	przerwa kawowa³	<ul style="list-style-type: none"> - wydatek kwalifikowalny, o ile jest to uzasadnione specyfiką realizowanego projektu - wydatek kwalifikowalny, o ile forma wsparcia, w ramach której ma być świadczona przerwa kawowa dotyczy tej samej grupy osób i nie jest przewidziany zimny bufet - obejmuje kawę, herbatę, wodę, mleko, cukier, cytryna, drobne słone lub słodkie przekąski typu paluszki lub kruche ciastka lub owoce, przy czym istnieje możliwość szerszego zakresu usługi, o ile mieści się w określonej cenie rynkowej 	15 PLN/osobę/dzień szkoleniowy	- cena rynkowa powinna być uzależniona od rodzaju oferowanej usługi i jest niższa, jeśli finansowany jest mniejszy zakres usługi (np. kawa, herbata, woda, mleko, cukier, cytryna bez drobnych słonych lub słodkich przekąsek)
9	zimny bufet	<ul style="list-style-type: none"> - wydatek kwalifikowalny, o ile jest to uzasadnione specyfiką realizowanego projektu - wydatek kwalifikowalny, o ile forma wsparcia, w ramach której ma być świadczony zimny bufet dla tej samej grupy osób w danym dniu trwa co najmniej 4 godziny lekcyjne (tj. 4 x 45 minut) i nie jest przewidziany lunch/obiad - obejmuje kawę, herbatę, wodę, soki, mleko, cukier, cytryna, drobne słone lub słodkie przekąski typu paluszki lub kruche ciastka lub owoce, kanapki, przekąski koktajlowe, przy czym istnieje możliwość szerszego zakresu usługi, o ile mieści się w określonej cenie rynkowej. 	25 PLN/osobę/dzień szkoleniowy	- cena rynkowa powinna być uzależniona od rodzaju oferowanej usługi i jest niższa, jeśli finansowany jest mniejszy zakres usługi
10	lunch/ obiad/ kolacja	<ul style="list-style-type: none"> - wydatek kwalifikowalny, o ile jest to uzasadnione specyfiką realizowanego projektu - obejmuje dwa dania (zupa i drugie danie) oraz napój, przy czym istnieje możliwość szerszego zakresu usługi, o ile mieści się w określonej cenie rynkowej - w przypadku lunch/ obiadu wydatek kwalifikowalny, o ile wsparcie dla tej samej grupy osób w danym dniu trwa co najmniej 6 godzin lekcyjnych (tj. 6 x 45 minut) i nie jest 	44 PLN/osobę/ posiłek	- cena rynkowa powinna być uzależniona od rodzaju oferowanej usługi i jest niższa, jeśli finansowany jest mniejszy zakres usługi (np. obiad składający się tylko z drugiego dania i napoju)

³ W przypadku, gdy wsparcie dla tej samej grupy osób w danym dniu trwa powyżej 6 godzin lekcyjnych (tj. 6 x 45 minut) istnieje możliwość zapewnienia drugiej przerwy kawowej (dotyczy to również przypadku, gdy przewidziany jest zimny bufet).

		<p>przewidziany zimny bufet</p> <p>- w przypadku kolacji wydatek kwalifikowalny, o ile finansowana jest usługa noclegowa</p>		
11	nocleg w kraju⁴	<p>- wydatek kwalifikowalny, o ile jest to uzasadnione specyfiką realizowanego projektu</p> <p>- możliwość zagwarantowania noclegu dotyczy uczestników, którzy posiadają miejsce zamieszkania w miejscowości innej niż ta miejscowość, w której odbywa się szkolenie</p> <p>- wydatek kwalifikowalny, o ile wsparcie (np. szkolenie, spotkanie) dla tej samej grupy osób trwa co najmniej dwa dni</p> <p>- w przypadku wsparcia trwającego nie dłużej niż jeden dzień wydatek kwalifikowalny w sytuacji, gdy miejsce prowadzenia szkolenia/spotkania jest oddalone od miejsca zamieszkania osoby w nim uczestniczącej o więcej niż 50 km (drogą publiczną, a nie w linii prostej), a jednocześnie wsparcie zaczyna się nie później niż o godzinie 9.00 lub kończy się po godzinie 17.00, chyba że nie ma dostępnego dojazdu publicznymi środkami transportu</p> <p>- obejmuje nocleg w miejscu noclegowym o standardzie maksymalnie hotelu 3* wraz ze śniadaniem, przy czym istnieje możliwość szerszego zakresu usługi, o ile mieści się w określonej cenie rynkowej i jest to uzasadnione celami projektu</p>	<p>hotel o maksymalnym standardzie 3*:</p> <p>- 240 PLN/1 nocleg / 1 osoba</p> <p>hotel o niższym standardzie niż 3* oraz pensjonat, motel itd.:</p> <p>- 130 PLN/1 nocleg / 1 osoba</p>	<p>- cena rynkowa powinna być uzależniona od rodzaju oferowanej usługi i jest niższa, jeśli finansowany jest mniejszy zakres usługi (np. nocleg w pokoju wieloosobowym, tj. 3-osobowym lub większym)</p>
12	zwrot kosztów dojazdu⁵	<p>- wydatek kwalifikowalny w związku z uzasadnionymi potrzebami grupy docelowej (np. koszty dojazdów dla</p>	<p>cena uzależniona od cenników operatorów</p>	-

⁴ Nie dotyczy noclegów rozliczanych w ramach kosztów delegacji; w takim przypadku koszty przysługujące z tytułu podróży służbowych powinny być zgodne z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowe.

⁵ Dotyczy przypadku, gdy zwrot kosztów dojazdu w projekcie jest rozliczany na podstawie faktycznie ponoszonych wydatków. Nie dotyczy kosztów dojazdu rozliczanych w ramach kosztów delegacji; w takim przypadku koszty przysługujące z tytułu podróży służbowych powinny być zgodne z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowe.

		osób niepełnosprawnych, bezrobotnych) - wydatek kwalifikowalny do wysokości opłat za środki transportu publicznego szynowego lub kołowego (a w przypadku podróży międzynarodowych także transportu lotniczego) zgodnie z cennikiem biletów II klasy obowiązującym na danym obszarze, także w przypadku korzystania ze środków transportu prywatnego (w szczególności samochodem lub taksówką) jako refundacja wydatku faktycznie poniesionego do ww. wysokości	komunikacji publicznej	
13	nabycie laptopa	- wydatek kwalifikowalny, o ile nabycie laptopa jest niezbędne w celu wspomaganie procesu wdrażania projektu (udzielania wsparcia uczestnikom projektu), nie do obsługi projektu (co jest finansowane w ramach kosztów pośrednich) - wydatek kwalifikowalny w przypadku, gdy wnioskodawca nie posiada wystarczającego zaplecza technicznego do udzielania wsparcia uczestnikom projektu - wydatek kwalifikowalny, o ile laptop posiada parametry biurowe z oprogramowaniem systemowym i podstawowym pakietem biurowym (licencja na 12 miesięcy)	2 500 PLN/sztuka w przypadku jednorazowego odpisu amortyzacyjnego	
14	nabycie projektora multimedialnego	- wydatek kwalifikowalny, o ile nabycie projektora multimedialnego jest niezbędne w celu wspomaganie procesu wdrażania projektu (udzielania wsparcia uczestnikom projektu), nie do obsługi projektu (co jest finansowane w ramach kosztów pośrednich) - wydatek kwalifikowalny w przypadku, gdy wnioskodawca nie posiada wystarczającego zaplecza technicznego do udzielania wsparcia uczestnikom projektu	2 400 PLN/sztuka w przypadku jednorazowego odpisu amortyzacyjnego	
15	nabycie ekranu projekcyjnego	- wydatek kwalifikowalny, o ile nabycie ekranu projekcyjnego jest niezbędne w celu wspomaganie procesu wdrażania projektu (udzielania wsparcia	430 PLN/sztuka w przypadku jednorazowego	

		uczestnikom projektu), nie do obsługi projektu (co jest finansowane w ramach kosztów pośrednich) - wydatek kwalifikowalny w przypadku, gdy wnioskodawca nie posiada wystarczającego zaplecza technicznego do udzielania wsparcia uczestnikom projektu	odpisu amortyzacyjnego	
16	nabycie urządzenia wielofunkcyjnego	- wydatek kwalifikowalny, o ile nabycie urządzenia wielofunkcyjnego jest niezbędne w celu wspomaganie procesu wdrażania projektu (udzielania wsparcia uczestnikom projektu), nie do obsługi projektu (co jest finansowane w ramach kosztów pośrednich) - wydatek kwalifikowalny w przypadku, gdy wnioskodawca nie posiada wystarczającego zaplecza technicznego do udzielania wsparcia uczestnikom projektu - wydatek kwalifikowalny, o ile urządzenie posiada min. funkcję druku, kserokopiarki, skanera	1 500 PLN/sztuka w przypadku jednorazowego odpisu amortyzacyjnego	

*Wskazówki stanowią zalecenia IZ PO WER dla wszystkich projektów PO WER, z wyłączeniem projektów pomocy technicznej

**Ceny wyliczone na podstawie rozeznania rynku dokumentowanego przez IZ PO WER (co najmniej 10 ofert do każdej pozycji), podane kwoty to ceny brutto.